

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

4. mai 2023 *

Eelotsusetaotlus – Tarbijakaitse – Direktiiv 93/13/EMÜ – Ebaõiglased tingimused tarbijalepingutes – Täitedokumendina käsitatava laenulepingu sundtäitmise menetlus – Vastuväited täitmisele – Ebaõiglaste tingimuste kontroll – Tõhususe põhimõte – Riigisisese õigusnormid, mis ei võimalda täitmisega seotud küsimusi lahendaval kohtul kontrollida lepingutingimuse võimalikku ebaõiglust pärast tarbijale vastuväite esitamiseks antud tähtaja möödumist – Niisuguse tavamenetluses esitatava hagi olemasolu, mis ei aegu ja mis võimaldab asja sisuliselt arutaval kohtul sellise kontrolli läbi viia ja määrata sundtäitmise peatamise – Tingimused, mis ei muuda liidu õigusega antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks – Tarbija antava tagatise nõue täitemenetluse peatamiseks

Kohtuasjas C-200/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia) 25. veebruari 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 31. märtsil 2021, menetluses

TU,

SU

versus

BRD Groupe Société Générale SA,

Next Capital Solutions Ltd,

EUROOPA KOHUS ( heksas koda),

koosseisus: koja president L. S. Rossi, kohtunikud S. Rodin (ettekandja) ja O. Spineanu-Matei,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- BRD Groupe Société Générale SA, esindaja: *avocată* M. Avram,
- Hispaania valitsus, esindaja: M. J. Ruiz Sánchez,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Greco,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Carpus Carcea ja N. Ruiz García,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt TU ja SU ning teiselt poolt BRD Groupe Société Générale SA (edaspidi „BRD“) ja Next Capital Solutions Ltd (edaspidi „NCS“) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab vastuväidet ühelt poolt TU ja SU ning teiselt poolt BRD vahel sõlmitud laenulepingust tuleneva tagasimaksmise kohustuse sundtäitmisele; BRD nõue loovutati hiljem NCSile.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 93/13 kahekümne neljandas põhjenduses on märgitud, et „liikmesriikide kohtutel või haldusasutustel peavad olema piisavad ja tõhusad vahendid, et ebaõiglaste tingimuste seadmist tarbijalepingutes takistada“.
- 4 Direktiivi artikli 6 lõige 1 sätestab:
„Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglaste tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on [...] tarbijaga sõlminud, ei ole [siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel] tarbijale siduvad ning [et leping jääb muus osas pooltele siduvaks, kui see saab kehtida ka ilma ebaõiglaste tingimusteta].“
[täpsustatud sõnastus]
- 5 Direktiivi artikli 7 lõige 1 näeb ette:
„Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.“

Rumeenia õigus

- 6 Seaduse nr 134/2010 tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohta (Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) artikli 638 lõike 1 punktis 4 on sätestatud:

„Täitedokumendid, mida võib pöörata sundtäitmisele, on muu hulgas:

[...]

4. võlatunnistused või muud dokumendid, millele seadus omistab täitedokumendi staatuse.“

- 7 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõike 2 kohaselt:

„Lõike 1 punktides 2 ja 4 ette nähtud täitedokumentide täitmise peatamist võib taotleda ka sisulises menetluses, mille ese on täitedokumentide tühistamine. Artikli 719 sätteid kohaldatakse analoogia alusel.“

- 8 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 713 lõikes 2 on sätestatud:

„Kui sundtäitmise alus on muu täitedokument kui kohtulahend, võib vastuväite põhjenduseks tugineda täitedokumendist tuleneva nõude alust puudutavatele fakti- või õigusväidetele ainult juhul, kui seaduses ei ole ette nähtud [...] eraldi ühtegi menetluslikku õiguskaitsevahendit selle täitedokumendi tühistamiseks [...]“

- 9 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 715 lõike 1 punktis 3 on sätestatud:

„Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, võib vastuväite sundtäitmisele esitada 15 päeva jooksul alates kuupäevast, mil:

[...]

3. täitmist vaidlustav võlgnik on saanud täitmisele pööramist lubava määruse või maksekäsu või alates kuupäevast, mil ta sai teada esimesest täitedokumendist, kui ta ei ole saanud täitmisele pööramist lubavat otsust ega maksekäsku või kui täitmine toimub ilma maksekäsuta.

[...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 10 TU ja SU sõlmisid 2007. aasta oktoobris BRDga laenulepingu (edaspidi „vaidlusalune laenuleping“). 2009. aasta juunis loovutas viimane sellest lepingust tuleneva nõude IFN Next Capital Finance SA-le, kes loovutas selle nõude sama aasta augustis NCSile.

- 11 NCS pöördus 23. veebruaril 2015 kohtutäituri poole, et TU arvel pöörataks kõnealune nõue sundtäitmisele vaidlusaluse laenulepingu alusel, mis Rumeenia õiguse kohaselt on täitedokument. Kohtutäitur väljastas selles kontekstis TU-le maksekäsu, millega kohustati TU tasuma kõnealuse laenulepingu alusel tasumisele kuuluvad summad ja täitekulud. Samal päeval andis kohtutäitur korralduse arestida finantsvarad TU kontodel mitmes pangas. Need erinevad täitetoimingud tehti puudutatud isikule teatavaks 2. märtsil 2015.

- 12 6. märtsi 2015. aasta aktiga arestis kohtutäitur TU töötasu TU tööandja juures. Ka sellest meetmest teavitati TUd 13. märtsil 2015.
- 13 TU esitas 17. märtsil 2015 kohtutäiturile vastuväite temalt nõutud summade osas ja taotles seejärel 5. augustil 2015 osade kaupa tasumise kava kuueks kuuks. Hiljem, 25. mai 2016, arestis kohtutäitur uuesti osa TU töötasust.
- 14 Kohtutäitur väljastas 6. detsembril 2018 uue maksekäsu NCSile veel tasuda jäänud summade sissenõudmiseks koos täitekuludega, kusjuures tasumata jätmise korral kuulus arestimisele Bukarestis (Rumeenia) asuvas hoone TU-le kuuluv osa.
- 15 TU esitas 28. detsembril 2018 Judecătoria sectorului 1 Bucureşti (Bukaresti 1. piirkonna esimese astme kohus, Rumeenia) sundtäitmisele vastuväite, tuginedes sundtäitmise nõude esitamise õiguse aegumisele. See kohus leidis 18. aprillil 2019 tehtud lõplikus kohtuotsuses, et vastuväide täitmisele on esitatud hilinenult.
- 16 TU ja SU esitasid 17. veebruaril 2020 sellele kohtule uue vastuväite sundtäitmisele, väites, et kõnealuse laenulepingu kaks tingimust, mis puudutavad vastavalt laenutoimiku avamise tasu ning igakuist tasu krediidi töötlemise ja haldamise eest, on ebaõiglased. TU ja SU palusid ka sundtäitmise aktide tühistamist ja NCSi poolt alusetult saadud summade väljaandmist, kuna need tingimused on ebaõiglased.
- 17 Selle uue vastuväite põhjendamiseks tuginesid TU ja SU 6. novembri 2019. aasta kohtumäärusele BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti ja Secapital (C-75/19, ei avaldata, EU:C:2019:950), milles Euroopa Kohus otsustas, et direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, nagu tsiviilseadustiku artikli 713 lõige 2, mille kohaselt tarbijal, kelle suhtes toimub sundtäitmise menetlus, olev õigus tugineda selles menetluses ebaõiglaste lepingutingimuste olemasolule, lõpeb pärast 15 päeva möödumist täitemenetluse esimeste toimingute teatavakstegemisest, ja seda isegi siis, kui tarbijal on riigisisese õiguse järgi õigus esitada kohtule hagi ebaõiglaste tingimuste olemasolu tuvastamiseks – õigus, mille kasutamisele ei kehti mingit tähtaega, kuid mille alusel tehtaval lahendil puudub mõju täitemenetluse tulemile, mis võib osutada tarbijale kohustuslikuks enne ebaõiglaste lepingutingimuste tuvastamiseks esitatud hagi lahendamist.
- 18 Judecătoria sectorului 1 Bucureşti (Bukaresti 1. piirkonna esimese astme kohus) rahuldab 3. juuli 2020. aasta kohtuotsusega BRD ja NCSi vastuväite, mille kohaselt esitati vastuväide täitmisele hilinenult. See kohus leiab, et kuigi Euroopa Kohus otsustas 6. novembri 2019. aasta kohtumääruses BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti ja Secapital (C-75/19, ei avaldata, EU:C:2019:950), et tarbijal peab olema asjaomase lepingu sundtäitmisele vastuväite esitamisel võimalus tugineda lepingutingimuste ebaõiglusele, ei saa seda õigust siiski igal ajal tõhusalt kasutada, ilma et selle suhtes kehtiks õigusnormides selleks ette nähtud tähtajad.
- 19 TU ja SU esitasid selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Tribunalul Bucureşti (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia), nõudes – põhjendusel, et Judecătoria sectorului 1 Bucureşti (Bukaresti 1. piirkonna esimese astme kohus) esitatud põhjendus on õiguslikult väär –, et apellatsioonikohus muudaks esimeses kohtuastmes tehtud lahendit, milles nõustuti teise menetluspoole väitega selle kohta, et TU ja SU vastuväide oli esitatud hilinenult.

- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tema menetluses olev kohtuasi ja see, milles tehti 6. novembri 2019. aasta kohtumäärus BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital (C-75/19, ei avaldata, EU:C:2019:950), on sarnased. Siiski on tal tekkinud küsimus, kas asjaolu, et kohtul, kellele tarbija võib esitada tavamenetluses hagi, on õigus peatada lepingu sundtäitmise kuni selle hagi asjas kohtulahendi tegemiseni, nagu tuleneb tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõikest 2, võib mõjutada sellest kohtumäärusest tulenevaid järeldusi.
- 21 Lisaks, juhul kui see nii ei ole ja kui sundtäitmist käsitlevaid riigisiseseid õigusnorme ei ole võimalik tõlgendada kooskõlas liidu õigusega, võimaldades tarbijal esitada lepingu sundtäitmisele vastuväite pärast 15-päevast tähtaega, tuginedes vaidlusaluse lepingu tingimuste ebaõiglusele, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millised järeldused peaks ta sellest tegema.
- 22 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiiviga 93/13 on vastuolus niisugune riigisisene õigusnorm nagu see, mis on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku [...] artiklist 712 jj, mis näeb ette 15-päevase tähtaja, mille jooksul võlgnik võib sundtäitmisele vastuväite esitamisel tugineda [endast täitedokumen[t]i kujutavas lepingus sisalduva tingimuse] ebaõiglusele, kui [endast täitedokumen[t]i kujutavas lepingus] sisalduvate ebaõiglaste tingimuste tuvastamise hagi suhtes ei ole ette nähtud mingit tähtaega ja viimase raames on võlgnikule ette nähtud võimalus paluda täitemenetluse peatamist kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõikega 2?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 23 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mis ei võimalda täitmisega seotud küsimusi lahendaval kohtul, kellele on – väljaspool selle normiga antud 15-päevast tähtaega – esitatud vastuväide sellise lepingu sundtäitmisele, mis on sõlmitud tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel, ja mis kujutab endast täitedokumenti, omal algatusel või tarbija taotlusel kontrollida selle lepingu tingimuste võimalikku ebaõiglast laadi, samas kui sel tarbijal on lisaks võimalik esitada sisuline hagi, mis võimaldab tal taotleda hagi lahendamist kohtult, et ta viiks läbi sellise kontrolli ja määraks sundtäitmise peatamise kuni selle hagi lahendamiseni, kooskõlas ühe teise riigisisese sättega.
- 24 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt põhineb direktiiviga 93/13 loodud kaitsesüsteem eeldusel, et tarbija on suhetes kauplejaga nõrgemal läbirääkimispositsioonil ja tal on vähem teavet (vt eelkõige 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 25 Seda nõrgemat positsiooni arvestades näeb selle direktiivi artikli 6 lõige 1 ette, et ebaõiglaste lepingutingimused ei ole tarbijale siduvad. Tegemist on imperatiivse sättega, mille eesmärk on asendada formaalne tasakaal lepingupartnerite õiguste ja kohustuste vahel tegeliku tasakaaluga, mis taastab nendevahelise võrdsuse (vt eelkõige 21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Gutiérrez Naranjo jt, C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, EU:C:2016:980, punktid 53 ja 55, ning 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, punkt 41).

- 26 Selles kontekstis on Euroopa Kohus juba mitu korda märkinud, et liikmesriigi kohus peab omal algatusel hindama, kas direktiivi 93/13 kohaldamisalasse kuuluv lepingutingimus on ebaõiglane, tasakaalustades niiviisi tarbija ja ettevõtja vahelist ebavõrdsust, kui talle on teada selleks vajalikud õiguslikud ja faktilised asjaolud (14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika; 21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Gutiérrez Naranjo jt, C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, EU:C:2016:980, punkt 58, ning 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, punkt 43).
- 27 Lisaks sellele kohustab direktiiv 93/13, nagu nähtub selle direktiivi artikli 7 lõikest 1 koostoimes kahekümne neljanda põhjendusega, liikmesriike tagama piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mille ettevõtjad tarbijatega sõlmivad (26. juuni 2019. aasta kohtuotsus Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 28 Kuigi Euroopa Kohus on juba korduvalt ning direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 nõudeid arvesse võttes selgitanud, kuidas liikmesriigi kohus peab tagama sellest direktiivist tarbijatele tulenevate õiguste kaitse, siis sellegipoolest ei ole väidetavalt ebaõiglase lepingutingimuse hindamisele kohaldatavad menetlusnormid liidu õiguses põhimõtteliselt ühtlustatud ning järelikult kuuluvad need liikmesriikide riigisisese õiguskorra reguleerimisalasse; seejuures on siiski nõutav, et need ei ole vähem soodsad kui menetlused, mida kohaldatakse riigisisese õiguse kohaldamisalasse kuuluvate samalaadsete olukordade suhtes (võrdväarsuse põhimõte), ja need ei muuda tegelikult võimatuks või ülemäära raskeks liidu õigusega antud õiguste kasutamist (tõhususe põhimõte) (vt selle kohta 26. juuni 2019. aasta kohtuotsus Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, punktid 45 ja 46 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Lisaks on Euroopa Kohus täpsustanud, et liikmesriikide kohustus tagada õigussubjektidele liidu õigusest tulenevate õiguste tõhusus tähendab eelkõige direktiivist 93/13 tulenevate õiguste puhul tõhusa kohtuliku kaitse nõuet – mida on kinnitatud selle direktiivi artikli 7 lõikes 1 ja mis on sätestatud ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 –, mis kehtib muu hulgas sellistele õigustele tuginevate hagide menetluskorra kehtestamisel (vt selle kohta 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus BNP Paribas Personal Finance, C-776/19-C-782/19, EU:C:2021:470, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Nimelt on Euroopa Kohus selle kohta juba leidnud, et juhul kui sundtäitmise menetlus peädib enne asjas sellise sisulise otsuse tegemist, millega tuvastatakse sundtäitmise aluseks oleva lepingutingimuse ebaõiglane laad ja tunnistatakse seega täitemenetlus tühiseks, ei saa selline otsus anda asjaomasele tarbijale muud kui *a posteriori* kaitset, mis seisneb kahju hüvitamises, mis ei ole aga täielik ega piisav ega kujuta endast piisavat ega tõhusat vahendit, et lõpetada kõnealuse tingimuse kasutamine lepingutes, nagu seda näeb ette direktiivi 93/13 artikli 7 lõige 1 (6. novembri 2019. aasta kohtumäärus BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital, C-75/19, ei avaldata, EU:C:2019:950, punkt 32 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Nii otsustas Euroopa Kohus 6. novembri 2019. aasta kohtumääruse BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital (C-75/19, ei avaldata, EU:C:2019:950) punktis 34, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab, et direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mille kohaselt tarbijal, kes on sõlminud krediidasutusega laenulepingu ja kelle suhtes on see ettevõtja algatanud sundtäitmise menetluse, olev õigus tugineda sellele menetlusele vastuväite esitamiseks ebaõiglaste lepingutingimuste olemasolule, lõpeb pärast 15 päeva möödumist täitemenetluse esimeste toimingute teatavakstegemisest, ja seda isegi siis, kui tarbijal on riigisisese õiguse järgi õigus esitada kohtule hagi ebaõiglaste

- tingimuste olemasolu tuvastamiseks – õigus, mille kasutamisele ei kehti mingit tähtaega, kuid mille alusel tehtaval lahendil puudub mõju täitemenetluse tulemile, mis võib osutada tarbijale kohustuslikuks enne ebaõiglaste lepingutingimuste tuvastamiseks esitatud hagi lahendamist.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on siiski tekkinud küsimus, kas see tõlgendus kehtib ka juhul, kui asja sisuliselt arutav kohus on pädev sundtäitmist peatama.
- 33 Sellega seoses tuleb tõdeda, et tarbija võimalus esitada asja sisuliselt arutavale kohtule tavamenetluses hagi, mille eesmärk on kontrollida, kas selle lepingu tingimused, mille sundtäitmise nõue on esitatud, võivad olla ebaõiglased – hagi, mille raames ta võib saavutada täitemenetluse kohtuliku peatamise –, võib põhimõtteliselt võimaldada tasalülitada riski, et sundtäitmise menetlus viiakse lõpule enne ebaõiglaste tingimuste olemasolu tuvastamiseks esitatud hagi lahendamist.
- 34 Tuleb siiski märkida, et pärast kõnesoleva eelotsusetaotluse esitamist tegi Euroopa Kohus 17. mai 2022. aasta kohtuotsuse *Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396)*. Selle kohtuotsuse punktis 60 otsustas Euroopa Kohus, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis ei luba täitmisega seotud küsimusi lahendaval kohtul, kellele on sundtäitmise suhtes esitatud vastuväide, omal algatusel või tarbija taotlusel hinnata, kas tarbija ja ettevõtja vahel sõlmitud ja täitedokumendiks oleva lepingu tingimused on ebaõiglased, sest asja sisuliselt lahendav kohus, kellele võidakse esitada tavamenetluses eraldiseisev hagi nõudega kontrollida, kas niisuguse lepingu tingimused võivad olla ebaõiglased, võib täitemenetluse peatada kuni asjas sisulise otsuse tegemiseni üksnes siis, kui makstakse tagatis, mille summa suurus võib tõenäoliselt heidutada tarbijat sellist hagi esitamast ja seda menetluses hoidmast.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, kellelt küsiti, kas ta jääb seda kohtuotsust arvestades oma eelotsusetaotluse juurde, märkis, et see sisaldab vastust sarnasele küsimusele, mis puudutab identset õigusküsimust.
- 36 On küll tõsi, et põhikohtuasjas, milles tehti 17. mai 2022. aasta kohtuotsus *Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396)*, ei olnud kohtul, kellele on esitatud vastuväide sundtäitmisele, õigust kontrollida täitmise aluseks oleva lepingu tingimuste võimalikku ebaõiglast laadi, samas kui käesoleva eelotsusetaotluse aluseks olnud asjaoludel on sellel kohtul võimalus seda teha, kuid tingimusel, et tema poole pöörduti 15 päeva jooksul, mille möödumisel on tarbija õigus lõppenud. Mõlemal juhul on siiski põhiküsimus selles, kas tarbija võimalus esitada sisuline hagi, mille raames ta võib taotleda sundtäitmise peatamist, tagab – võttes arvesse niisuguse peatamise üksikasjalikku korda – direktiiviga 93/13 ette nähtud kaitse tõhususe.
- 37 Eelotsusetaotlusest nähtub, et sellise peatamise suhtes kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklit 719. Menetluslik kontekst näib selles osas olevat identne sellega, mida on käsitletud 17. mai 2022. aasta kohtuotsuse *Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396)* punktis 57, kus Euroopa Kohus märkis, et juhul, kui asja sisuliselt lahendavale kohtule esitatakse eraldiseisev hagi, peab täitemenetluse peatamist sooviv tarbija maksma tagatise, mis arvutatakse hagi eseme väärtuse alusel. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 719 sisu, nagu see on ära toodud Euroopa Komisjoni poolt käesolevas eelotsusemenetluses esitatud seisukohtades, kinnitab seda järeldust.

- 38 Seega tuleb märkida, et 17. mai 2022. aasta kohtuotsuse Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396) punktis 58 tuletas Euroopa Kohus meelde kohtupraktikat, mille kohaselt kulud, mida kohtusse pöördumine vaidlustatud võlasumma suurust arvestades kaasa tooks, ei tohi olla sellised, mis heidutaksid tarbijat kohtusse pöördumast, et kontrollida lepingutingimuste potentsiaalselt ebaõiglast laadi. Selle kohtuotsuse punktis 59 tõdes Euroopa Kohus, et on aga tõenäoline, et võlgnikul, kes ei suuda oma maksekohustust täita, ei ole nõutud tagatise andmiseks vajalikke rahalisi vahendeid.
- 39 Seega tuleb asuda seisukohale, et tarbija võimalus esitada – ilma et ta peaks järgima mingit tähtaega – sisuline hagi, mille raames ta võib nõuda sundtäitmise menetluse peatamist, andes tagatise, ei taga direktiiviga 93/13 taotletud kaitse tõhusust, kui sellise tagatisena nõutud summa suurus on niisugune, mis võib heidutada tarbijat sellist hagi esitamast ja menetluses hoidmast; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 40 Ülejäänud osas märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et eelotsusetaotluse selle osa lahendamise suhtes, mida on käsitletud eelotsusetaotluse punktides 23 ja 24 ning mis puudutab seda, kuidas peab liikmesriigi kohus toimima juhul, kui tal ei ole võimalik anda riigisisesele õigusele liidu õigusega kooskõlas olevat tõlgendust, on huvi säilinud.
- 41 Sellega seoses tuleb märkida, et kui liikmesriigi kohtul puudub võimalus tõlgendada ja kohaldada riigisisese õiguse norme kooskõlas direktiivi 93/13 nõuetega, siis peab see kohus omal algatusel kontrollima, kas lepingutingimused, milles pooled on kokku leppinud, on ebaõiglased, jättes vajaduse korral kohaldamata mis tahes riigisisese õiguse normid või kohtupraktika, millega selline kontroll on välistatud (7. novembri 2019. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska, C-419/18 ja C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Sellest järeldub, et esitatud küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mis ei võimalda täitmisega seotud küsimusi lahendaval kohtul, kellele on – väljaspool selle normiga antud 15-päevast tähtaega – esitatud vastuväide sellise lepingu sundtäitmisele, mis on sõlmitud tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel, ja mis kujutab endast täitedokumenti, omal algatusel või tarbija taotlusel kontrollida selle lepingu tingimuste võimalikku ebaõiglast laadi, samas kui sel tarbijal on lisaks võimalik esitada sisuline hagi, mis võimaldab tal taotleda hagi lahendamist kohtult, et ta viiks läbi sellise kontrolli ja määraks sundtäitmise peatamise kuni selle hagi lahendamiseni, kooskõlas ühe teise riigisisese sättega, kui selline peatamine on võimalik üksnes tagatist tasudes, mille summa suurus võib heidutada tarbijat sellist hagi esitamast ja menetluses hoidmast; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Kui riigisisest õigust ei ole võimalik tõlgendada ega kohaldada kooskõlas selle direktiivi nõuetega, on liikmesriigi kohus, kellele on esitatud vastuväide sellise lepingu sundtäitmisele, kohustatud omal algatusel kontrollima, kas lepingu tingimused on ebaõiglased, jättes vajaduse korral kohaldamata mis tahes riigisisese õiguse normid, millega selline kontroll on välistatud.

Kohtukulud

- 43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes

tuleb tõlgendada nii, et

sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mis ei võimalda täitmisega seotud küsimusi lahendaval kohtul, kellele on – väljaspool selle normiga antud 15-päevast tähtaega – esitatud vastuväide sellise lepingu sundtäitmisele, mis on sõlmitud tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel, ja mis kujutab endast täitedokumenti, omal algatusel või tarbija taotlusel kontrollida selle lepingu tingimuste võimalikku ebaõiglast laadi, samas kui sel tarbijal on lisaks võimalik esitada sisuline hagi, mis võimaldab tal taotleda hagi lahendavalt kohtult, et ta viiks läbi sellise kontrolli ja määraks sundtäitmise peatamise kuni selle hagi lahendamiseni, kooskõlas ühe teise riigisisese sättega, kui selline peatamine on võimalik üksnes tagatist tasudes, mille summa suurus võib heidutada tarbijat sellist hagi esitamast ja menetluses hoidmast; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Kui riigisisest õigust ei ole võimalik tõlgendada ega kohaldada kooskõlas selle direktiivi nõuetega, on liikmesriigi kohus, kellele on esitatud vastuväide sellise lepingu sundtäitmisele, kohustatud omal algatusel kontrollima, kas lepingu tingimused on ebaõiglased, jättes vajaduse korral kohaldamata mis tahes riigisisese õiguse normid, millega selline kontroll on välistatud.

Allkirjad